

confessiones excipere: quia in illius voluntate est non consentire. Et idem dicit de eo, qui ex obligatione officium aliquod exercet, ut in Chirurgo, de quo postea. Nam isti non amant periculum, sed animarum, corporum ve salutem ambiunt; & subversionis periculum, si eveniat, per accidens est; quia principalis intentio, ac motivum est, munus suum licitum exercere. At verò vice versa contingit in illis, qui tali obligatione ex munere, & officio carent, eoque per talem carentiam nullo modo periculum prædictum honestare valeant. Unde Confessor, qui in nulla est obligatione ad confessiones audiendas, desinere debet eas, si tale cadendi periculum experitur. Sic Thom. Hurtad. tom. 1. resol. moral. tract. 1. cap. 5. resol. 5. num. 59. & Torrecilla, Sanchez, disp. 10. num. 18. Sed addunt, nisi quando scandalum sequeretur, aut notabile damnum in fama, honore, aut pecuniis, aut aliqua necessitas vrgens esset; sed hoc ultimum Filgueir. non admittit.

971 Et ut melius, & vtilius intelligas, adverte ad differentiam harum trium propositionum; nam prima ex his aiebat: *Posse absolvi, qui in occasione proxima peccandi versatur, quam potest, & non vult dimittere, & ex proposito querit, aut se ingerit; quæ inverecunda satis, & dissoluta est.* Secunda dicit: *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi oc-*

currit. Quæ propositio aliquam iam ponit causam non evitandi occasionem, sed insufficiens. Et vtraque loquitur de eo, qui proxima occasione implicatus iam est, & ab ea dimittenda se excusat. Tertia propositio de quærente illam fatur, dicens: *Licitum est quæ- rere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.* Et quod addit ad duas illas est aggredi, & introducere se in occasionem peccandi, in qua non dum versabatur; quamvis etiam intelligitur de eo, qui in ea illo motivo boni proximi detinetur.

972 Et notandum valde meo videri est, aliud esse considerare occasionem proximam pro hic, & nunc operationis, & ad praxim reductam, seu ut periculum proximum huius numero peccati, & aliud quasi habitualiter intellectam; v. g. officium Parochi, vel Mercatoris, quod supponamus est illi involuntaria, & habitualis occasio peccandi, quam relinquere non tenetur; cuius occasione, licet sæpè cadat, non semper in eius exercitio cadit. Cæterum si in hac numero circumstantia, & pro hic, & nunc huius temporis advertit, qui in huius generis occasione involuntaria tenetur, quod si operationem aggreditur, certò moraliter ruet; adhuc plusquam gravissima causa, si ita dici potest, intervenire debet, ut licite executioni mandetur, nimirum, certa ruina animæ, vel corporis proximi, si ille non subveniatur, & anxior

Di-

Divini auxilii postulatio, & securum se reddere, non velle suæ animæ cassum, sed proximi erectionem, seu detentionem ad damnatum, ut dixi. Et idem asserendum de illo, qui licet in occasione habituali non versetur illius actionis, quam efficaciter intendit; tamen periculum moraliter certum agnoscit mortaliter peccandi in elicienda. Hinc fit.

973 Ut non damnetur hic, quod Chirurgus curationem mulieris suscipiat ex qua periculum cadendi sibi parari agnoscit, si alius non est, seu non invenitur, qui illam curet; est namque vrgens causa ista ex parte mulieris, & ex parte Chirurgi; quia tenetur ex officio.

974 Dices cum Torrecill. hic, num. 49. quod periculum animæ, & proprium prius præcavendum est, quam corporis, & alienum: ergò Chirurgus, cui animæ periculum imminet, non se illi exponere debet.

975 Respondeo ex illo, quod mulier infirma, non solum in corpore, verum & in anima periclitatur, si non curetur; cum pluribus impatientiis, & desperationibus exponatur. Et sic dictus Chirurgus, alio non invento, tenetur implorato Divino favore, infirmam mederi: nam periculum mulieris certum, & irreparabile iudicatur. Suum autem spirituale non ita certum est, etsi fortè fuerit, reparabile intelligitur, & aliàs ex officio tenetur, & eius periculum non est volitum, sed permissum;

& directè intendit mulieris curationem, quæ quid honestum est, & per media, & exercitium licitum. Et si cadat, non ex occasione, sed per accidens sequetur, & ex intrinseca fragilitate proveniet; sic Filgueir. Hozes, num. 15. & 16. Torrecill. & c.

976 Pro complemento adduco verba Lumbier, num. 2024. quæ sic se habent: *De todo lo dicho concluyo: Lo primero, que directamente nadie puede buscar la ocasion proxima de pecar por bien espiritual, proprio, ó ageno; y lo contrario es lo condenado: Lo segundo, que puede buscarla quando ay causa vrgentissima que lo obligue, espiritual, ó temporal, si las cosas estan mudadas, ó por las circunstancias extrinsecas, ó por los nuevos pertrechos interiores, aunque el peligro en si se este en pie; porque entonces dexa de ser moral. Lo tercero, que quando la causa por que se entra en el peligro, es forzosa, è inescusable, entonces no es buscarlo moraliter directè, sino es, segun lo dicho, indirectè, y no es este el caso de la condenacion.*

S. II.

QUESTIUNCULÆ RESOLVUNTUR.

977 **M**Agist. Hozes tres resolvit hic dubitationes: 1. est:

An sit licitum desiderare carentiam beatitudinis ob bonum proximi?

978 Respondeo, quod cupere in perpetuum carere beatitudine,

ne,

explicitam, & alii implicitam, id est, in fide maiorum; & idem D. Thom. 2. 2. quaest. 2. artic. 7. de quo mentionem facit Gonet, tom. 4. disp. 6. artic. 5. refert, inventum fuisse tempore Helenae matris Constantini Magni hominem in sepulchro mortuum, in cuius pectore aurea erat lamina hac inscriptione: *Christus nascetur ex virgine, & ego credo in eum. O sol, sub Helena, & Constantini temporibus iterum me videbis.* Et Silveir. tom. opuscul. opuscul. 1. resol. 3. p. 3. num. 226. refert: quod in Valle Iosaphat super corpus inanime petra visa fuit, qua exaratae erant litterae Hebraicae, quae ad Latinum translatae sic se habent: *Ego Seth tertio genitus filius Adae, credo in Iesum Christum Filium Dei, & in Mariam Matrem eius de lumbis meis venturos.* Ita adducit Hozes, num. 34. ergo plures ante Christum fidem explicitam in illum habuerunt. Ly tamen, in *Mariam* exuberat ratione praepositionis in.

987 Sentiendum est 1. quod ignorans Deum esse vnum, & remuneratorem, non est capax absolutionis: quia credere hoc explicitè est de necessitate medii, ut explicatum est in proposit. 22. & non potest quis credere explicitè id, de quo notitiam non habet.

988 Sentiendum est 2. quod ignorans actualiter, & praecipue culpabiliter Mysteria Sanctissimae Trinitatis, & Incarnationis Domini nostri Iesu Christi, non est ca-

pax absolutionis: quia ita declarat Innocent. hic. Ratio est: tum, nam fides explicita horum Mysteriorum, est necessaria ad salutem necessitate medii, ut plures docent: ergo & illorum notitia, ut dixi. Probabile tamen est, solum esse de necessitate praepcepti; & est opinio Villalob. tract. 1. dif. 3. num. 6. & 7. & Sa, v. *Fides*, num. 1. cum aliis; vide Dian. 3. part. tract. 5. resol. 46. & 48. Quae quidem hic non damnatur, Hozes, num. 35.

Fides autem ad minus implicita eorum necessaria est necessitate medii: quia, *sine fide impossibile est placere Deo.*

989 Notitia verò expressa horum mysteriorum debet dari, ut Sacramentum Poenitentiae recipiat poenitens, quae constet Confessori, vel ex interrogatione illius, & responsis poenitentis, vel ex prudenti praesumptione, quam de poenitente format Confessor: & contrarium affirmare est casus damnationis. Hozes, num. 35. Torrecilla, num. 9. Nisi moribundus, destitutus sensibus, vel impotens loqui, aut instante morte, qui absolvendus est.

Tum, alia ratione, quia dissonum rationi est, quod fidelis ignoret praecipua mysteria fidei. Et ideò, de necessitate praepcepti scire debet fidelis adultus mysteria fidei, quae in Credo continentur. Vide Busemb. lib. 3. tractat. 1. cap. 1.

990 Non damnatur hic, quod si Confessor instruere potest poeniten-

rentem in praedictis mysteriis taliter, quod suo grosso modo respondeat, & poeniteat de negligentia praeterita, & proponat edificare haec, & alia mysteria, quae in Symbolo continentur, potest illum absolvere: quia iam non habet actualement ignorantiam. Ita Hozes, & alii communiter; vide Sanchez, lib. 2. Summ. cap. 3. à num. 18.

991 Sed adverte, quod si in tribus, aut quatuor confessionibus praeteritis fuit poenitens monitus, ut edisceret mysteria fidei, & culpabiliter non adimplevit monita, & propositum; non est absolvendus usque dum ea ediscat. Sic Busemb. nisi detur circumstantia, numer. 922. & 923. explicata.

992 Notat hic, & bene Corrella, 8. impres. à num. 309. quod non requiritur, quod poenitens in confessione eliciat actum expressum fidei horum mysteriorum, si illorum ignorantiam non habet; sed sufficit virtualis fides, & practica testante, non curant Confessores excitare poenitentes ad fidei actus, nec timorati se ad poenitentiam quotidie praeparantes iudicant ad illos in ea circumstantia obligari. Sed tantum de examine, & dolore fatagunt; sic Bonacina, Trullenc. & alii, quos citat, & sequitur Leand. à Sacram. de Poenit. disp. 1. quaest. 48. & 49. & Torrecilla in proposit. 65. Innoc. num. 5. & ad minus hic non est damnatum: quia haec propositio non loquitur de fide, sed de notitia, aut scientia horum mysteriorum.

Contra dices, nam ipse Torrecilla in hac propositione, num. 9. requirit fidem expressam Mysteriorum Trinitatis, & Incarnationis, & si non necessitate medii, necessitate tamen Sacramenti, & Hozes, num. 35. idem videtur sentire.

993 Sed praedicti Authores, & etiam Lumbier, num. 2035. scientiam habitualement, vel actualement requirunt; non vero actum fidei tunc expressum ad confessionem. Nam vel poenitens notitiam, seu scientiam habitualement horum mysteriorum habet, vel ignorans ea, accedit ad confessionem: si habitualement possidet etiam virtualement fidem in ipsa notitia, & scientia illorum, & aliquoties repetitis fidei actibus habet. Et nihil aliud ex hac parte ad Sacramentum requiritur. Si autem ignorans accedit, nec expressam, nec virtualement fidem videtur habere: nam quae illi fides expressa, aut virtualis erit illarum, quas ignorat rerum? Huic igitur ignoranti, & scientia à Confessore imbuenda, & fides actualis, & expressa est ab eo istorum mysteriorum elicienda. Et haec est istorum, & aliorum mens Authorum. Et quamvis tunc elicere debeat actum fidei expressum de Deo vno, & remuneratore, sufficit actus contritionis, seu attritionis: in quolibet enim illorum, ait Ripalda de ente supernat. tom. ultimo, num. 471. & Emmanuel à Concept. tract. de poenitent. disput. 1. quaest. 24. num. 300. continetur iste actus fidei expressè. Et sic

ne, illicitum omnino est; quia contra propriam charitatem, & quia esset velle Deum iniustum esse; nam contra iustitiam foret privare iustum aeterna vita. At verò desiderare ad tempus beatitudinem privari propter proximorum salutem, rectum iudicandum est; & à sanctissimis viris optatum. Audi Apostolum ad Philipp. cap. 1. ubi ait: *Coarctor autem è duobus: desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo, multo magis melius: permanere autem in carne, necessarium propter vos. Et hoc confidens, scio quia manebo, & permanebo omnibus vobis.*

Audi etiam Sanctum Martinum moribundum dicentem: *Si aabuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem.* Ratio est: nam hoc desiderium non opponitur charitati, sed potius heroicum, & meritorium est, Div. Thom. 2. 2. quaest. 27. artic. 8. ad 1. Tap. tom. 2. lib. 3. quaest. 2. art. 4.

979 Secunda est: An sit licitum velle carentiam gratiae, & charitatis pro bono proximorum. Et intelligitur hoc ex hypothesi, quod sit possibile carere gratia, & charitate absque peccato.

Ad quaestionem respondet affirmativè Granad. de charitat. contrarium tamen tenet Suarez, 2. 2. disp. 9. sect. 1. num. 9. & rationem his verbis dat: 1. *Quia tale detrimentum non est per se ordinatum ad aliorum salutem, nec per se est amabile: 2. Quia charitas inclinatur ad sui perfectionem; ergò*

non inclinatur ad id, quod perfectionem impedit.

Et ex hoc non sequitur 1. esse illicitum Religionem non ingredi, ad quod determinatus quis erat, ut parentibus succurrat: quia hoc obligatorium est, illud non.

980 Non sequitur 2. fuisse illicitum zelum Sancti Ignatii Loyolae cupientis ob animarum salutem permanere in saeculo, incerti beatitudine, quam statim gloriam possidere: quia non desideravit ex eo fine carentiam gratiae, ut advertit Hurtadus de charitat. disp. 144. sect. 2. §. 19. Sed ea locus fuit certitudine, quod nunquam Deus privat congruis auxiliis tam ardentem charitatem, & amatorem sui.

981 Tertia, & quam speciali appendice proponit, & resolvit Hozes, inquit. An mulieri castitatis voto adstrictae, intendenti quae ad perfectius ascendere, consuli possit, ut matrimonium contrahat cum haeretico, qui promittit se Catholicum Romanum fieri, si cum illa nubat, obtenta prius dispensatione voti? Et an hoc perfectius sit?

982 Et supposito, quod matrimonium cum haeretico iam converso licitum est; de quo videri est Basilium Ponce de matrimonio. in append. disput. 3. num. 1. Et insuper licitum, & obligatorium est matrimonium cum haeretico, cui mulier promittit, si se converteret, & iam conversus, nuptias petit. Ita probabiliter Bonac. quaest. 2. de matrim. punct. 10.

num. 23. Thom. Sanchez de matrimonio. lib. 5. disp. 5. num. 22. & 23.

983 Respondeo ergò ad primam partem, nimirum, an sit licitum? Affirmativè, & evidentè meo videri: nam supponendo, quod dispensatio Papae obrinenda est, proponenda est ista causa; & ipse Summus Pastor decernit, an expediat hoc coniugium. Et sic supposita dispensatione, licitum erit tale matrimonium; & consequenter, in ea suppositione, illud consulere.

Respondeo ad secundam: An scilicet sit perfectius? Quod sub opinione posset vagari. Vide Hozes citatum, qui affirmat. Et pro assensu contrario rationes non infirmas adducit.

SEXAGESIMA QUARTA propositio.

ABSOLVTIONIS CAPAX EST homo quantumvis laboret ignorantia mysteriorum fidei, & etiam si per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mystrium Sanctissimae Trinitatis, & Incarnationis

D. N. Iesu Christi.

Damnata.

EXPLANATIO.

984 **H**Anc propositionem damnaverat iam Academia Lovaniensis, ut ait Gonet in Clypeo Theologiae Thomist. disp. 2. de fide, art. 5.

De ignorantia mysteriorum fidei loquitur propositio: & declarat Innocent. esse indispositionem positivam pro recipiendo Poenitentiae Sacramento; quia omnes obligamur scire, quod debemus expressè credere; nec enim quis valet explicitè credere id, de quo notitiam non habet. Et quia Christus via, & veritas est: & Christum Incarnatum credentes, Mysterium Trinitatis necesse est & credere, ait Div. Thom. 2. 2. quaest. 2. artic. 8. cum Filius Dei carnem sumpsit, & Spiritu Sancto Incarnatus: Christum credendo sequamur: & ut viam carnamus, scire Trinitatem, & Christum tenemur.

985 Et suppono, quod post Adae peccatum fuit necessaria ad salutem fides Christi implicita, non verò explicita. Et patet quoad primam partem; quia omnibus hominibus necessaria fuit redemptio per Christum: ergò & fides ad minus implicita in illum, cum non sit aliud nomen sub Coelo datum hominibus in quo oportet nos salvos fieri: & mortuus est propter peccata nostra, non solum autem nostra, sed etiam totius mundi: & propterea dicitur Christus: *Agnus occisus ab origine mundi.*

986 Et quoad secundam etiam patet: quia plures salvati fuerunt absque fide explicita in Christum, ut insinuat Div. Thom. in 3. distinct. 9. quaest. 2. art. 2. ubi ait, quosdam qui maiores dicebantur, Christi habuerunt fidem

sic sufficit ad quodlibet illorum se excitare; sic Corell.

994 Non damnatur opinio Caspensis, tom. 2. tract. 15. disput. 3. sect. 6. num. 48. Tapia, tom. 1. lib. 1. quaest. 2. artic. 10. Et aliorum asserentium, quod absolutio impendi potest ignoranti culpabiliter ea mysteria, quae non necessitate medii, sed necessitate praecipii sunt ad salutem necessaria, dummodo de negligentia in ea ediscenda se accuset, & propositum emendationis habeat. Et si post duas, aut tres vices, sicut de aliis peccatis de consuetudine, vel non restituendi docetur, reincidit, deneganda, vel ad minus dilatanda est absolutio. Ratio, quod ea opinio non damnatur est, nam damnata propositio indicat, nullam dari obligationem ad aliqua mysteria expressè credenda, cum omnium ignorantiam admittat sine discrimine. Haec vero non ita: nam locum parat, ut aliqua de necessitate medii expressè credantur, Hozes, num. 24. Torrecill. num. 6. & Lumbier, num. 2046.

995 Et ego eam admitto, (etiam permittendo opinionem sentientem, non requiri per se fides explicita Mysteriorum Trinitatis, & Incarnationis ad salutem necessitate medii, sed sufficere implicitam: dummodo de necessitate Sacramenti concedat illorum fidem expressam, vel virtualem, ut iam dixi.) Nam ut ait Lumbier, num. 2035. ad receptionem huius Sacramenti requiritur intentio illud recipiendi, & sic notitia ad

minus confusa, quod Deus per merita Christi filii eius peccata condonat; ad quod fides, quamvis solum virtualis fundata in notitia, etsi tantum habituali, necessaria est.

§. I.

ADVERTENTIAE PRO practica.

996 **A**ccipe tamen pro maiori expeditione in practica sequente advertentias ad instructionem poenitentium mysteria fidei ignorantiam.

Prima, quod à poenitente inquirat Confessor, an sciat, quae sunt de necessitate medii ad salutem?

997 Ad quod respondere debet poenitens: Deum unum esse, & remuneratorem esse. Et si hoc nesciat, instruat illum breviter dicendo: dari unum Deum Omnipotentem, qui ut principium creavit omnia, & actualiter ab illo in suo conservari dependent res creatae. Et ex eo, quod sua sunt omnia, ad eum ordinantur, & ordinari debent, ut finem omnium, id est, ad illius honorem, & gloriam. Et quia summè bonus est, & summè iustus est, creaturis rationalibus, quas in sua libertate posuit; & quae ad illum per bona opera, & poenitentiam accedunt, remunerat, tribuendo, ut misericors gratiam, & ut iustus gloriam in gratia usque ad mortem perseverantibus; quod quidem facile intelligant

gent poenitentes. Et exigens Confessor fidem de hoc à poenitente quarat ab eo an se accuset de defectu praeterito in hoc. Et si nullo modo capit poenitens, non absolvat: quia est de necessitate salutis hoc scire; sed mittat illum, ut eum alius doceat.

Et si dicas, quod si iste ignarus actum eliciat contritionis, aut attritionis, absolvi potest: nam ut paulò ante adverti, in his actibus continetur cognitio Dei unius, & remuneratoris.

998 Admitto ergò, quod per dictos actus eam notitiam habebit: quia si actus est contritionis, erit propter Deum summè dilectum, & summè bonum: si attritionis, erit dolor propter timorem poenarum Inferni à Deo inflictarum. Qui quidem actus elici non possunt absque cognitione Dei unius, & remuneratoris. Et si simul cum hoc respondere nescit, provenit, non quia ignorat, sed quia ex illius hebetudine se explicare non valet.

Et hinc addo, quod medium inter alia ad introducendum in illo eam cognitionem, erit excitare illum ad dolorem; & quod inde agnoscat quem offendit, & à quo castigari, seu praemiari debet. Vnde ex hac parte absolvi illum concedo, servatis sequentibus.

999 **S**ecunda advertentia est, quod inquirat: An mysterium Trinitatis sciat?

1000 Ad quod sufficit, quod in substantia intelligat, quod est

unus Deus, cum tribus personis, nimirum Pater, & Filius ab eo genitus, & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Vnde si interrogatus poenitens de hoc mysterio, respondeat: dari unum solum Deum, qui simul trinus est in personis distinctis, nimirum, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, satis est, & pro aggressibus sufficit: quia non requiritur, quod ea mysteria calleat. Et si hoc nesciat, instruat breviter, ita ut ille respondeat, quamvis grosso suo stylo: & immediatè inquirat, an in hoc mysterium credat: nam à pluribus asseritur, debere poenitentem habere explicitam fidem Trinitatis, & Incarnationis, ut Gaspar Hurt. disp. 6. de poenit. diffic. 6. & 8. & Ludovicus de Torres, & Villalob. apud Hozes hic, num. 5. Et si nullo modo, hoc est, nec superficialiter intelligit, nec aliquid de his mysteriis rectè respondet: & hoc provenit ex antecedenti sua culpa, inabsolutum mittat illum, ut instruat, & ab alio ediscat: quia hic est casus damnationis.

1001 Inquires: An si inculpabiliter inveniatur Confessor poenitentem ignorantem ea mysteria, absolvi illum possit, si ob incapacitatem, & hebetudinem eum instruire non potest, dummodo proponat firmiter, se illa, & alia fidei mysteria discere?

Respondeo 1. Quod ex vi damnationis videtur, posse affirmativè responderi: quia damnata propositio asserit, etiam per culpabilem

ignorantiam; & cum damnatio quid odiosum est, strictè est intelligenda.

1002 Respondeo 2. Quod solum per ignorantiam invincibilem posset salvari ea inculpabilis ignorantia: sed hæc non est facile concedenda, ut iam dicam in hac propositione: ergò in practica ea ignorantia non est admittenda, ut inculpabilis, seu invincibilis, nisi in casu postea ibi ponendo.

1003 Respondeo 3. Quod licet inculpabilis sit poenitens in dicta Mysteriorum Trinitatis, & Incarnationis ignorantia: & quamvis admittamus, non esse de necessitate mediæ ad iustificationem notitia expressa illorum, & ut per contritionem salvetur homo: tamen requiritur de necessitate Sacramenti: quia ad Sacramenti Poenitentiae receptionem est necessaria fides expressa, vel virtualis contenta, ut iam dixi, in notitia habituali, & repetitis aliquoties actibus fidei eorum: nam ut validè adultus Sacramentum aliquod recipiat, debet intendere illud recipere; & ad hoc non potest non de illo, & illius fructu notitiam aliquam, etsi rudam, habere, videlicet, quod sit instrumentum, quo Deus per illud condonat peccata per merita Iesu Christi Filii eius, qui factus est homo, ut nos per Sacramenta ab eo instituta, redimeret: ergò de necessitate Sacramenti est notitia, sive habitualis, sive actualis Mysteriorum Trinitatis, & Incarnationis; ita Lumbier hic, num.

2034. 2035. & 2036. Hozes, numer. 26. Torrec. num. 9.

1004 Et ex hoc principio potest Confessor doctrinam sumere, ut poenitentem instruat, inquirendo ab eo: An sciat, quid vult recipere? Et iuxta eius responsa, etsi rustica, barbara, & insufficientia, docere illum, quod quaerendo confessionem, quaerit medium, seu instrumentum institutum à Christo Domino Filio Dei, qui homo factus est, virtute Spiritus Sancti, ut hominem per peccatum perditum liberaret ab illo, & gratiam illi conferret, qua iustificatur, & gloriam consequatur. Ecce quomodo, qualibusque, & paucissimis verbis instruitur poenitens facile in notitia Mysteriorum Trinitatis, & Incarnationis, & Sacramenti quod recipit.

1005 3. Advertentia est, quod inquirat Confessor à poenitente Mysterium Incarnationis, in quo quatuor mysteria agnosci debent, nimirum, Incarnatio, Passio, Resurrectio, & Ascensio in Coelum Domini nostri Iesu Christi. Non tamen est necessaria notitia Circumcisionis, Adorationis Magorum, Baptismi Christi, aut ipsius prædicationis. Et cætera, quæ in antecedenti advertentia appono, applicabis hic.

1006 Quarta. Quærat ab eo de Symbolo Apostolorum: in eo namque omnia fidei mysteria, quæ debet fidelis scire, & confiteri includuntur. Et sufficit, si memori- ter illa sciat rusticus cum modera- ta, seu cõfusa illorum intelligentia.

In-

1007 Insuper scire tenetur fidelis, & credere Sacramenta Ecclesiae; præcipuè, Baptismum, Poenitentiam, & Eucharistiam, & qui aliquod suscipit, debet de eod notitiam habere. Omnia hæc mysteria, etsi non necessitate mediis tamen necessitate præcepti expressè scire obligantur fideles; quia ea expressè ex eodem præcepto credere tenentur: nam, ut dixi, scire debent, quod credunt expressè, & ideò absolvi non potest ea culpabiliter ignorans: quia peccando accedit, cum inobediens præcepto gravi persistat.

1008 Deinde Præcepta Decalogi, & Ecclesiae Mandata. De orationibus, *Pater noster*, *Ave Maria*, & *Per signum crucis*; plures dicunt solum esse veniale eorum ignorantia. Sed de oratione *Pater noster*, non admitto, cum Tapia, tom. 2. lib. 1. quæst. 2. art. 6. & aliis.

Quando Confessor, tentato poenitente per aliqua fidei mysteria, ut unius Dei, & remuneratoris, & Trinitatis, & Incarnationis, Sacramenti Eucharistiae, & Præceptorum Decalogi, invenit illum sufficientem, transeat, percurrendo confessionem. At verò cum in his ignorantem agnoscit, hic labor, hic dolor.

1009 Et advertat, sufficere, quod substantialiter respondeat, illis verbis, quæ in Symbolo iuxta communem catechismum ponuntur. Nec requiritur quod eo ordine sciat: erit tamen conveniens illitteratis, & præcipuè aggressi-

bus, & rusticis, ut memori- ter edificent, & ita retineant.

1010 Si aliqui ita rudes fuerint, ut instruere illos impossibile videatur, procuret Confessor meliori modo, quo potuerit, docere eos ea, quæ de necessitate mediis sunt mysteria iuxta finem parvum captum: quia si possibilis non est in illis intelligentia maior, parvissima sufficiet. Vide Thom. Sanch. lib. 2. Summ. cap. 3. num. 18. 21. & 22. Et illum premat, & pungat, ut quantum potuerit, diligentiam apponat, ut Christianam doctrinam ediscat.

§. II.

IX. Sanch. in Summ. lib. 2. cap. 3. num. 18.

§. I.

resolvuntur.

1011 **Q**uaes 1. Quomodo cum moribundo ignorante mysteria fidei culpabiliter se Confessor habeat?

Respondeo ex Sanch. in Summ. lib. 2. cap. 3. num. 23. quod proponat infirmo præcipua nostræ fidei mysteria, nimirum, quod Deus vnus, & remunerator est, Trinitatemque, & Domini Incarnationem meliori modo quo possit, non illum defatigando, sed suaviter excitet, ut de præterita negligentia se doleat, & emendationis propositum habeat, & actus fidei eliciat, sicut cuilibet in extremis laboranti utilissimum est. Et idem ait de infirmo nimis gravato accidentibus infirmitatis. Hozes, num. 37.